

# Zelfstandig leren & Werkstukken maken

Nieuw voor Studievaardigheden

- duidelijke instructielessen
- op de praktijk gerichte oefenstof
- uitgebreide beoordelings- en rapportagemogelijkheden
- aandacht voor individuele leerstijlen
- vanaf november 2011 beschikbaar



zeker weten

# Studievaardigheden in beeld

Zelfstandig kunnen studeren en informatie verwerken is een van de belangrijkste vaardigheden die een leerling kan leren in een samenleving waarin een levenslang leren noodzakelijk is om bij de tijd te blijven. Wie deze competentie bezit kan zich blijven ontwikkelen en maakt zich (deels) onafhankelijk van een leraar. Niet voor niets maakt het onderdeel studievaardigheden al sinds jaren deel uit van de toetsen die Cito voor het basisonderwijs ontwikkelt.

## Basisvaardigheden

Belangrijk zijn een aantal *basisvaardigheden* zoals het samenvatten van teksten, vinden van informatie, kaartlezen en lezen van schema's, tabellen en grafieken. Binnen het Cito Volgstelsel primair onderwijs (LOVS) is een toetspakket ontwikkeld om op het gebied van deze basisvaardigheden de vorderingen van uw leerlingen te volgen.

## Complexe vaardigheden: Zelfstandig leren & Werkstukken maken

Voor studievaardigheid geldt, net als voor veel andere zaken, dat het geheel meer is dan de som der delen. Daarom hebben we gemeend voor de deelvaardigheden Zelfstandig leren & Werkstukken maken, een map uit te brengen die behulpzaam kan zijn bij het onderwijzen en beoordelen van meer complexe studievaardigheden. In de map Zelfstandig leren & Werkstukken maken vindt u speciale programma's om de vaardigheid van uw leerlingen in het zelfstandig leren en het maken van werkstukken te verbeteren en te evalueren. Met behulp van de lessen en opdrachten in deze map kunt u nagaan of uw leerlingen de deelvaardigheden ook in samenhang beheersen, of ze procedures kunnen hanteren om tot leerresultaten te komen en of ze kunnen reflecteren op hun manier van werken. Met de opdrachten en het bijbehorende evaluatieprogramma Zelfstandig leren & Werkstukken maken kunt u het gehele traject voor deze complexe studievaardigheden doorlopen, van signaleren via analyseren tot en met handelen. Het onderdeel Werkstukken maken is bedoeld voor leerlingen van groep 5 t/m groep 8, het onderdeel Zelfstandig leren voor leerlingen van groep 7 en groep 8.

Met de nieuwe map Zelfstandig leren & Werkstukken maken volgt u het niveau van uw leerlingen op deze gebieden. Bovendien sluit de inhoud van de nieuwe mappen aan op de doelstellingen van de basisvaardigheden en bouwt hierop voort.

## Doel Zelfstandig leren

Doel van de opdrachten in de map Zelfstandig Leren is het verbeteren van de studiemethode van leerlingen van de groepen 7 en 8 bij het bestuderen van zakelijke teksten, zodat ze op een doelgerichte manier betere prestaties kunnen behalen. Er wordt aandacht besteed aan doelen die voor alle leergebieden van belang zijn: goede werkhouding, gebruik van leerstrategieën, reflectie op eigen handelen en leren, verwerven en verwerken van informatie, ontwikkelen van zelfvertrouwen.

De inhoud bestaat uit een lessencyclus van zes opdrachten. Deze lessencyclus moet twee of drie keer achtereen worden uitgevoerd. Sommige van de zes opdrachten zijn wat langer, andere wat korter. Alle zes opdrachten vormen samen een procedure waarbij een leerling zijn eigen leerstijl ontwikkelt.

## Doel Werkstukken maken

Het doel van de opdrachten in de map Werkstukken maken is het verbeteren van de werkwijze en het resultaat bij het maken van werkstukken. Daarbij worden de volgende stappen gevolgd:

- Stap 1 Het onderwerp vaststellen
- Stap 2 Een zoekplan maken
- Stap 3 Informatiebronnen opsporen en informatie vinden
- Stap 4 De informatie raadplegen en verwerken
- Stap 5 De informatie ordenen en presenteren
- Stap 6 Evalueren

Deze stappen zijn ontleend aan de theorie van 'The big 6'<sup>1</sup>. Deze theorie is tot stand gekomen door het maken van een werkstuk, onder te verdelen in een aantal deeltaken. Bij het uitvoeren van die deeltaken wordt een beroep gedaan op allerlei cognitieve en sociaal- emotionele competenties die tijdens het maken van een werkstuk ook geoefend en verbeterd worden.



Foto 5 Resten van de Griekse kolonie Apollonia bij Fier.

**Bestuur.** Albanië bestaat als zelfstandig land ongeveer 100 jaar. Voor die tijd maakte Albanië steeds deel uit van een ander land. In het lijstje hieronder zie je welke landen dat waren,

### Een korte geschiedenis van Albanië:

- Van 800 voor Chr. tot 200 voor Chr. was het land een Griekse kolonie.
- Van 200 voor Chr. tot 400 na Chr. was het een deel van het Romeinse Rijk.
- Van 400 tot 1400 was het een deel van Oost-Romeinse Rijk.
- Van 1400 tot 1912 was het land deel van het Turkse Rijk.
- In 1912 werd het land zelfstandig.
- In 1992 werd het een democratisch land.

## Voorbeeldes 1

1 (zie [www.big6.org](http://www.big6.org)). Het 'Big 6' stappenplan wordt uitgebreid behandeld in deze map.

# Werkstukwijzer

Naam: .....

## STAP 1 Uitwerken van een onderwerp

Wat wil je weten over je onderwerp?  
• Bedenk een aantal vragen waar je antwoord op wilt hebben.  
• Verdeel de vragen in algemene vragen en detailvragen.  
• Zet de vragen in het schema dat je van de meester of juf krijgt.

Laat je werk controleren door je meester of juf voor je verder gaat met stap 2.

Controledatum:

.....  
 Oké!  
 Nog te doen:  
.....  
.....

## STAP 2 Een zoekplan maken

Wat zijn goede trefwoorden en waar kan ik die gebruiken?  
• Bedenk goede trefwoorden die bij je vragen passen.  
• Geef aan welke bronnen je wilt gebruiken.

Laat je werk controleren door je meester of juf voor je verder gaat met stap 3.

Controledatum:

.....  
 Oké!  
 Nog te doen:  
.....  
.....

## STAP 3 Informatie opzoeken

Geef de gevonden informatie antwoord op je vragen?  
• Pak werkblad @@ erbij en schrijf in steekwoorden de informatie op en noteer de vindplaats.  
• Vind je iets interessants waar geen vraag bij hoort? Dan kun je een nieuwe vraag erbij verzinnen.  
• Kun je helemaal geen informatie vinden bij een vraag? Vraag dan om hulp. Misschien kun je de vraag dan beter weglaten.

Laat je werk controleren door je meester of juf voor je verder gaat met stap 4.

Controledatum:

.....  
 Oké!  
 Nog te doen:  
.....  
.....

## STAP 4 Informatie verwerken

• Maak de hoofdstukindeling van je werkstuk.  
• Selecteer de informatie die je gevonden hebt (teksten, plaatjes enz.).  
• Zet de informatie bij de juiste hoofdstuktitel.

Laat je werk controleren door je meester of juf voor je verder gaat met stap 5 en 6.

Controledatum:

.....  
 Oké!  
 Nog te doen:  
.....  
.....

## Materiaal

- Leerkrachtmap met:
  - handleiding Zelfstandig leren
  - handleiding Werkstukken maken
  - studielessen en toetsen Zelfstandig leren
  - kopieerbare registratieformulieren
  - logboeken

## Los te bestellen

- sets studielessen en toetsen Zelfstandig leren

## Meer informatie

Wilt u meer informatie? Kijk dan in de webwinkel primair onderwijs op [www.cito.nl](http://www.cito.nl) of neem contact op et onze klantenservice.

## Gebruik van de onderdelen

- De onderdelen kunnen onafhankelijk van elkaar worden gebruikt.
- Het onderdeel Werkstukken maken kan worden gebruikt in de groepen 5 t/m 8.
- Het onderdeel Zelfstandig leren kan worden ingezet in de groepen 7 en 8.
- Beide pakketten kunnen in principe op ieder moment van het schooljaar in het leerprogramma worden ingepast.
- Het doorwerken van het pakket Zelfstandig leren vergt binnen één leerjaar ongeveer 8 uren onderwijstijd, verspreid over een aantal weken.
- Het doorwerken van het pakket Werkstukken maken vraagt naar schatting 8 -12 uren onderwijstijd afhankelijk van de gekozen onderwerpen.

### Cito

Amsterdamseweg 13  
Postbus 1034  
6801 MG Arnhem  
T (026) 352 11 11  
[www.cito.nl](http://www.cito.nl)

### Klantenservice

T (026) 352 11 11  
[klantenservice@cito.nl](mailto:klantenservice@cito.nl)

201110

Fotografie: Ron Steemers